Tweede Kamer, Drugsbeleid

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT
Concept

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 11 november 2026 overleg gevoerd met mevrouw Hermans, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en de heer Van Weel, minister van Justitie en Veiligheid, over:

- **de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 9 september 2026 inzake beleidsreactie bij Onderzoek Experiment Gesloten Coffeeshopketen. Rapportage eerste vervolgmeting 2025 (24077, nr. 576).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
Eerdmans

De griffier van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
Van Tilburg

Voorzitter: Sneller
Griffier: Van den Broek

Aanwezig zijn vijf leden der Kamer, te weten: Bikker, Tijs van den Brink, Diederik van Dijk, Sneller en Struijs,

en mevrouw Hermans, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en de heer Van Weel, minister van Justitie en Veiligheid.

Aanvang 15.01 uur.

De **voorzitter**:
Ik open de vergadering van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid. Aan de orde is het commissiedebat Drugsbeleid. Een hartelijk welkom aan de minister van VWS en de minister van JenV, oftewel de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Justitie en Veiligheid. Van de kant van de Kamer zijn aanwezig mevrouw Bikker van de ChristenUnie, de heer Van den Brink van het CDA, de heer Struijs van 50PLUS en de heer Diederik van Dijk van de SGP. Wellicht komen er nog wat andere collega's binnen en komt er ook nog een andere voorzitter binnen. We hebben afgesproken dat we vier minuten spreektijd per fractie in eerste termijn hanteren. Als de opkomst hierbij blijft, stel ik voor dat we de interrupties niet maximeren. Mochten er nog meer mensen binnenkomen, gaan we naar vier interrupties, want we moeten dit debat in drie uur afronden. De aanwezige collega's kennende, kunnen wij dat.

Dan geef ik graag het woord aan de eerste spreker, mevrouw Bikker.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Voorzitter, dank u. Dank ook voor het feit dat u de voorzittershamer met deze souplesse overneemt.

Als moeder of als vader weet je dat het geven van het goede voorbeeld cruciaal is. Ik kan praten als Brugman en zeggen wat ik wil, maar als ik niet het goede voorbeeld geef, krijg ik dat zeker te horen en zal dat tegen me gebruikt worden. Neem alleen maar deze smartphone. Als je dat apparaatje thuis erbij pakt, zien ook anderen zomaar hun kans schoon.

Ik vond het mooi dat de brief die wij deze week van de ministers kregen zo'n heldere toon had: drugs passen niet bij een normale, gezonde leefstijl; gebruikers moeten zich bewust zijn van de criminele industrie die eraan ten grondslag ligt. Dat is klare taal. Het is goed dat het kabinet dat uitspreekt. Ik zeg daar wel bij dat het niet alleen moet gaan om woorden, maar ook om daden. Daar gaat het wat mij betreft op dit moment nog mis. Immers, het wietexperiment alleen al staat haaks op deze belijdenis van het kabinet. Dat is mij een doorn in het oog. De minister vindt het te vroeg om conclusies te trekken, maar wat mij betreft weten we genoeg. Het hoofddoel, het verstoren van de illegale markt, wordt niet bereikt. Omwonenden worden gek van de overlast en de geur — de stank, kan ik beter zeggen — die wietfabrieken veroorzaken. Als klap op de vuurpijl wordt er een fors breder assortiment aangeboden en lijken de hoeveelheden die aan afnemers worden verkocht toe te nemen.

Voorzitter. Kan de minister toelichten waarom deze eerste uitkomsten niet al genoeg basis bieden voor het beëindigen van het wietexperiment? Wat is volgens de minister tot nu toe het succes? Als deze tussentijdse uitkomsten niet voldoende overtuiging bieden, dan toch wel een andere: het flirten van de tabaksindustrie met dit experiment. Ik vind het werkelijk schandalig. Philip Morris, niet per se het bedrijf dat bekendstaat om het naleven van regelgeving en het bevorderen van de volksgezondheid, to put it mildly, investeert in het wietexperiment. Dan moeten toch alle alarmbellen gaan rinkelen? Zelfs al zitten we dit heilloze experiment uit, hoe objectief zijn de resultaten dan als gigantische commerciële belangen zich ermee gaan bemoeien?

Wat is de wereld die hierna zal volgen? We hebben het eerder gezien: als we dingen uit de illegaliteit halen waar ontzettend veel geld achter zit, neem bijvoorbeeld de gokindustrie, dan is er maar één drive, namelijk heel veel meer klandizie krijgen. Dat is een grote zorg. En wie zijn de dupe? Dat zijn onze jongeren en mensen in kwetsbare omstandigheden.

Net zoals bij de opvoeding van kinderen werkt het niet als je enerzijds duidelijk wil maken dat drugs niet oké zijn, maar tegelijkertijd wiet normaliseert door het wietexperiment. Zie de geest maar weer terug in de fles te krijgen als overheidswiet de norm wordt. Graag een reactie van de minister.

Nog een paar korte opmerkingen. Ook andere vormen van drugs worden normaler, zo blijkt uit de nationale drugsmonitor. Xtc, cocaïne, paddo's, lsd, het neemt allemaal toe. Campagnes als "Jouw lijntje, zijn liquidatie" hebben nog geen effect op de afname van bijvoorbeeld cocaïnegebruik. Wat zegt dat de minister? Komt de minister met een nieuwe, effectievere inzet en met effectievere informatie om het gebruik te doen dalen?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Voorzitter. Ons gedoogbeleid is het resultaat van progressief liberalisme. De mens weet zelf wat goed voor hem is en maakt in vrijheid de juiste keuzes. Wel, dat is een sprookje met desastreuze gevolgen, want net als bij prostitutie en gokken zijn altijd onze kwetsbare medeburgers de dupe van dit wereldbeeld. Drugslabs zijn te vinden in sociaal kwetsbare wijken. De jongeren die geronseld worden voor drugsverkoop zijn niet de jongeren uit Wassenaar. Het zijn heel vaak jongeren die het al zwaar genoeg hebben. Veel verslaafden eindigen dakloos op straat. Nu we de gevolgen van ons gedoogbeleid weten, welke investering doet de minister om kwetsbare wijken en jongeren te beschermen tegen drugs?

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel. De heer Van den Brink met een interruptie.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Een helder verhaal van mevrouw Bikker. U zegt: we moeten eigenlijk stoppen met dat wietexperiment. Heeft u een alternatief? Hoe zou u het willen organiseren?

De **voorzitter**:
Zullen we ook hier via de voorzitter spreken? Dus: hoe zou mevrouw Bikker het willen regelen? Dat gaan we nu horen.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Ja. Dank u, voorzitter. In mijn ooghoek zie ik al het mooie boek van collega Van den Brink liggen, dat ik ook heb gelezen: De macht van mantra's. Het is een boek waaruit heel duidelijk blijkt dat, aan de ene kant, het gevolg van normaliseren is dat er meer wordt gebruikt en dat, aan de andere kant, normeren geen zin heeft. Ik denk daarom dat we het over een andere boeg moeten gooien en moeten aangeven hoe schadelijk drugs zijn. Dus niet "zullen we harddrugs op termijn ook maar gaan legaliseren?", zoals ik bestuurders hoor zeggen. We doen een wietexperiment. Ik zie dat onder jongeren telkens wordt gezegd: roken is heel schadelijk; je kan beter wiet gebruiken. Dat soort onzinnige teksten gaan maar door omdat we niet normeren. Begin bij de basis. Benoem dat het fout is. Pak zware criminaliteit stevig aan en laten we ervoor zorgen dat mensen in de wijken waar op dit moment nog te vaak drugslabs zijn, ook meedoen. Ik ben meegegaan met zo'n campagne in Den Haag. Ik was onder de indruk. Hoe ruikt een ecstasylaboratorium? Ik dacht dat dat heel vies zou ruiken, maar het ruikt naar anijs en dropjes. Nou, als je dat ruikt, ben je als burger niet meteen bezorgd, maar als dit naast je deur te ruiken is, zou ik toch maar even bezorgd zijn. Er zijn dus echt een aantal dingen. We zijn té naïef geweest en onze jongeren zijn de dupe. Daarom sta ik voor een ander beleid, met meer normering.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Betekent dit dat mevrouw Bikker terug wil naar de situatie zoals die was toen we begonnen, met een illegale achterdeur en een legale voordeur?

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Nee, ik vind dat we gewoon moeten stoppen met de verkoop van wiet. Ik vind dat ons land verslonst. Op veel plekken stap ik in de wietdampen als ik uit de trein stap. In Amsterdam stap ik ook op een aantal plekken in de wietdampen. Je hebt alleen maar

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

wietdampen en allerlei wiettoeristen. Ik denk dat we gewoon moeten zeggen: dit is ongezond. Laten we er in ieder geval voor zorgen dat we wietgebruik in de openbare ruimte verbieden.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Alleen in de openbare ruimte of overal? Wat vindt mevrouw Bikker?

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Ik ben geen voorstander van coffeeshops. Ik ben geen voorstander van het verder toestaan van de verkoop van wiet. Ik ga nu niet bij iedereen achter de huisdeur kijken welke plantjes ze allemaal hebben staan. Daar zijn heel heldere afspraken over. Wat mij betreft stoppen we met alle wiet. Ik kijk wel even naar de politie-inzet. Dat begint met normeren, het niet meer toestaan van verkoop en geen geblow in de openbare ruimte. Wat mij betreft is "geen geblow in de openbare ruimte" één van de eerste stappen die we met elkaar zetten. Gelet op eerdere teksten die collega Van den Brink uitsprak, zou ik hem willen uitnodigen om mee te doen met dat initiatief.

De **voorzitter**:
Dat gaan we nu merken, want het is tijd voor de inbreng van de heer Van den Brink van het CDA.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Dank u wel, voorzitter. "Ik ben huisarts. Ik moet mensen helpen gezond te leven, maar als je bij mij in de wachtkamer zit, zit je regelmatig in een indringende wietlucht. Hoe leg ik dat uit aan mijn patiënten?" "Onze dochter loopt stage. Daar moet zij regelmatig vragen beantwoorden over haar wietgebruik. Het echte verhaal is dat ze geen wiet gebruikt, maar dat wij in het geurspoor van CanAdelaar wonen. De wietlucht is tot diep in onze kledingkasten doorgedrongen." "Op een warme zomeravond in juni bevind ik mij in een dorpshuis van Hellevoetsluis, in het gezelschap van enkele tientallen inwoners van het dorp. Ik ben hier op uitnodiging van omwonenden van de grootste legale wietkweker van ons land: CanAdelaar. De mensen zitten hier al een paar jaar in een penetrant geurspoor van de wietkweker. Tot nu toe hebben zij het gevoel dat hun klachten niet serieus worden genomen. De klachten gaan niet alleen over geur, maar ook over hun gezondheid." Mijn vraag aan de ministers is eenvoudig: hoe kan het dat burgers die nergens om gevraagd hebben, nu al jaren in de wietlucht zitten?

Voorzitter. Wat het CDA betreft kan het niet zo zijn dat burgers elke dag last hebben van een experimenteel proces dat door de overheid is gestart en waar zij niet om gevraagd hebben. Ik begrijp dat er drie kwekers zijn die in kassen werken: in Hellevoetsluis, in Bemmel en in Lelystad. In Lelystad staat de wind meestal de goede kant op, namelijk richting het IJsselmeer, waardoor de overlast meevalt, maar op de andere twee locaties zijn er voortdurend problemen, hoe hard ook wordt geprobeerd om de overlast te beperken. Op papier is de oplossing eenvoudig: geef de kwekers de opdracht om in een afgesloten pand te werken en niet in kassen. Ja, dat kost geld, maar op het moment wordt door deze kwekers heel veel geld verdiend. Het college van B en W van Voorne aan Zee was in zijn brief van 3 november duidelijk: zij zitten met de gebakken peren. Er zijn 3.100 klachten over CanAdelaar, maar de gemeente kan vooralsnog niets doen omdat bij de start van het experiment door de wetgever geen passende geurregelgeving is opgesteld. Zij hebben hun best gedaan om dat te repareren, maar er is nog altijd geen sprake van een onherroepelijke juridische grond om te handhaven. "De ministeries

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

geven niet thuis als de gemeente om hulp vraagt", schrijft de gemeente ons. Wat ons betreft kan dit zo niet langer. Wat gaan de ministers doen om dit te stoppen? Overigens is CanAdelaar ook de wietkweker waar Philip Morris indirect een aandeel in heeft genomen. Ik vraag het kabinet of het de mening van de CDA-fractie deelt dat het zeer onwenselijk is dat bedrijven die mensen verslaafd hebben gemaakt aan sigaretten, zich nu op de wietmarkt begeven. Zo ja, wat gaat de minister dan doen om dat te voorkomen?

Meneer de voorzitter. Mijn tweede punt gaat over de edibles, eetbare wietproducten. Uit de evaluatie die we vandaag bespreken blijkt dat de verkoop van deze edibles sinds de start van het wietexperiment is ontploft, vooral in de coffeeshops die meedoen aan het experiment. Het aantal coffeeshops in de interventiegemeenten dat edibles aanbiedt, is gestegen van één op vijf, 20%, naar negen op tien, 90%. Ik begrijp dat er zelfs wietkwekers zijn die door sterrenchefs chocolaatjes met wiet laten bereiden. Dat is precies waarom het CDA grote zorgen heeft over deze vorm van legalisering van drugs. Als je de markt zijn gang laat gaan met dit soort producten, dan gaat die ook zijn gang. Dan leven ze zich uit. Dan komen er chocolaatjes en snoepjes en kleurtjes en weet ik veel wat nog meer. We zagen het ook op de vapemarkt. Dat is geen denormalisering van drugs — dat is normalisering. Ik wil het kabinet dringend vragen om de verkoop van deze edibles een halt toe te roepen.

Uit de evaluatie blijkt dat er veel onduidelijkheid is over wat mag. Wat we weten, is dat de sterkte van het THC-gehalte in edibles in theorie oneindig is, met alle gevolgen van dien. Sinds 2024 is de verkoop van vapes met smaakjes in Nederland verboden. Is de minister het met het CDA eens dat met dezelfde argumentatie edibles geen plek horen te hebben in het wietexperiment? Zo nee, hoe ziet de minister dat dan in het licht van de oorspronkelijke doelen van het experiment, zoals preventie en volksgezondheid?

De **voorzitter**:
Ja! Dat was een ademteug van de heer Van den Brink. Dat geeft de heer Van Dijk gelegenheid voor een interruptie.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Ik grijp even terug op het eerste blok. Ik slaagde er niet in om contact te hebben met de eminente voorzitter, maar ik wou een vraag stellen over de staatswietkwekerij. De heer Van den Brink spreekt heel heldere taal; ik had niet anders verwacht. Afgelopen zaterdag zag ik dat CDA'ers misschien wel naar appels ruiken, maar niet aan snuiven doen, dus de complimenten tot nu toe. Het CDA is altijd tegen het wietexperiment geweest. In 2029 loopt dit af. Mijn vraag is wat dan de inzet is van het CDA. Zijn er uitkomsten of scenario's denkbaar waarin het CDA zou meewerken aan een verdere legalisering van de drugsmarkt? Wat is dan de inzet?

De **voorzitter**:
Mijn excuses aan de heer Van Dijk. Als woordvoerder probeer ik ook mee te schrijven met wat er gezegd wordt. De heer Van den Brink.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Het is misschien een beetje flauw om te zeggen, maar die vraag beantwoorden we in 2028. Wat wij tegen die tijd gaan doen, weet ik nu oprecht nog niet. Wij volgen nu dit experiment. Wij zijn ermee akkoord gegaan dat dat in de komende jaren doorgaat.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Vandaag probeer ik het bij te sturen, en ergens in 2028 moeten wij de knoop doorhakken over hoe wij doorgaan vanaf 2029.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dank. Ik begrijp het antwoord. Tegelijkertijd heeft het CDA daar nooit neutraal tegenover gestaan. Een verdere legalisering van de drugsmarkt was eigenlijk een no-go. Mijn vraag is of de heer Van den Brink toch nog iets inzicht kan geven. Welke uitkomst of welk scenario zou hieruit moeten komen wil het CDA dan toch akkoord gaan met een verdere legalisering, bijvoorbeeld?

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Tot nu toe hebben wij absoluut geen zin in verdere legalisering. Wij denken wel dat er iets moet, want terug naar hoe het was, is ook niet ideaal. Wij kijken dan naar gezondheid, verslaving en criminaliteit. Als u een model weet dat beter is voor de gezondheid en dat de verslaving en criminaliteit naar beneden doet gaan, ben ik al gauw uw vriend.

De **voorzitter**:
Daarover gaan we weer meer horen in de inbreng van de heer Van Dijk. Mevrouw Bikker.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Ik wil juist ingaan op het punt van volksgezondheid. Ik zag dat longartsen een rechtszaak zijn begonnen tegen de tabaksindustrie vanwege al haar misleiding op het punt van volksgezondheid en het feit dat zij toch weer winst ziet te maken met vreselijk verslavende producten. Nu is diezelfde tabaksindustrie, die hier niet meer binnen mag komen omdat wij zeggen "het is klaar daarmee, geen tabakslobby in ons pand", wel betrokken bij het wietexperiment. Deelt collega Van den Brink met mij dat wij de tabaksindustrie zo snel mogelijk moeten weren uit dit soort experimenten? Vindt hij ook dat de regelgeving daarop aangepast moet worden?

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Heel graag.

De **voorzitter**:
Dan gaat de heer Van den Brink verder met zijn inbreng.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Aangezien THC-limieten ontbreken, vragen klanten steeds vaker naar sterke producten. Gemeenten en preventiepartners hebben hier hun zorgen over geuit. Waarom is er geen vast maximum verbonden aan het THC-gehalte in edibles? Vindt de minister dat wenselijk? Daarnaast hebben preventiepartners ook zorgen geuit over de dosering en de inwerkingstijd. Die kunnen variëren, waardoor het voor gebruikers moeilijker is om te doseren en het risico op overconsumptie bestaat. Welke wet- en regelgeving voor de productie van edibles geldt nu? Hoe wordt die nageleefd en in hoeverre is daar zicht op?

Tot slot. Het CDA is tegen de wietproef, maar heeft in het regeerakkoord geaccepteerd dat die wordt afgemaakt. Dit is wel het moment waarop wij om bijsturing vragen. Ik hoop dat het kabinet daar serieus werk van wil maken.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Uitstekend. Dan gaan we luisteren naar de heer Struijs van 50PLUS.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Voorzitter, ministers, bij voorbaat mijn excuses. De nieuwe politieke situatie brengt met zich mee dat ik na mijn inbreng echt even ergens anders moet zijn. Op voorhand mijn excuses hiervoor, maar dit is te belangrijk voor 50PLUS om geen inbreng te leveren.

Voorzitter. Wij hebben twee heel urgente punten. Het eerste gaat over de omloopsnelheid van de nieuwe drug. Het is een combinatie van synthetische drugs en fentanyl, die niet alleen de binnensteden van Amerika heeft bereikt, maar ook die van ons. De zichtbaarheid ervan is schrijnend. Zelfs in Enschede, waar ik recent was, maar ook in mijn geliefde Rotterdam en Amsterdam zien we meer mensen met duidelijke gaten in hun huid. Verschrikkelijke dingen. Ik hoor het van het Leger des Heils, de Pauluskerk en allerlei opvangplaatsen. We moeten hier wat mee.

Dan een tweede plek. De gevangenisdirecteuren krijgen steeds meer mensen in voorarrest die echt heel lang moeten afkicken en er echt erbarmelijk aan toe zijn. Ik vraag heel veel urgentie voor dit probleem, want het woekert als geen ander. Het produceren ervan kan op een kleine achterkamer, met alle risico's van dien. Interpol heeft nu zijn eerste rapport hierover uitgebracht en zegt: dit is hét verdienmodel en staat in de top drie van de georganiseerde misdaad, zowel in Nederland als daarbuiten. Gaarne een reactie op deze heel verontrustende situatie die onze steden teistert.

Toch ga ik ook over een andere boeg aandacht vragen. We hebben meerdere onderzoeken gehad naar illegale medicijnen. Het woekert maar voort. We hebben de eerste dode te betreuren. Daarom ben ik blij dat beide ministers hier zitten, want een samenwerkingsverband is hierbij cruciaal. Ik vond het verontrustend om zowel van justitie als van politie te horen dat de recente onderzoeken waar zij wel over mogen praten … Ze zijn mensen aan het opgraven. Ze komen in een wereld terecht waar ze van geschrokken zijn. Het is een combinatie, zo is een eerste indruk, van een tekort aan medicijnen en een markt die groeit. We hebben het dan over afslankpillen en viagra, maar ook over slaappillen. Die worden heel duur aangeboden en zijn voor sommige groepen niet te betalen. Ik kan het hele rijtje voor u opnoemen, maar dat doe ik niet. Wat er dan gebeurt, is dat er ontzettend veel netwerken op onze geliefde wifi terechtkomen, en dat zijn er heel veel. De pillen die worden aangekocht door heel kwetsbare groepen hebben desastreuze gevolgen. Ik mag hier wel namens justitie zeggen dat er meerdere onderzoeken lopen.

Daar ben ik niet zo op uit, maar deelt u deze urgentie over de illegale medicijnen, die echt oprukken en ook nog eens een veel groter publiek bereiken? Hoeveel slachtoffers zijn hierdoor al gemaakt? Weten de beide ministers al enige duiding te geven? Ik heb het dan niet alleen over de doden. Het aantal staat ongeveer op elf, naar we weten, maar het onderzoek loopt. Voor de duidelijkheid: ik heb het over Nederland. We zien echter ook heel ernstige psychische klachten en fysieke klachten hierdoor. Huisartsen alarmeren: wat is hier aan de hand? Nou ja, het bestellen van deze medicijnen gaat zeer eenvoudig. Ik verwijs naar documentaires die hierover gemaakt zijn en op de Nederlandse televisie zijn gekomen. Er komt er nog een aan. Ik werk daar persoonlijk

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

aan mee. Het is echt heel ernstig hoe makkelijk dit te verkrijgen is. Dit geheel is natuurlijk zeer verontrustend.

Een beetje in het verlengde van het betoog van mijn vorige collega's doe ik ook een pleidooi. Wij hebben de laatste veertig jaar eigenlijk geen heel goede voorlichtingscampagne en gezondheidscampagne gevoerd, wat mij betreft van de basisschool tot en met waar we de jeugd ook kunnen bereiken. Natuurlijk hebben we gezegd: als u een lijntje coke neemt, dan betaalt u mee aan de georganiseerde misdaad. Ik wil echt in de haarvaten van deze maatschappij komen. Dit is een cruciaal gevaar, een cruciaal gevaar. Ik baal ervan dat als ik bij Joop en Anneke in Amersfoort aan de keukentafel zit, hun drie puberdochters, die allemaal op de middelbare school zitten, alle voornamen kunnen noemen van de dealers rond de school en kunnen vertellen wat ze verkopen: bij José heb je coke en daar heb je ecstasy. Dit probleem met harddrugs en illegale medicijnen is echt heel verontrustend. Ik wil daar graag een reactie op. Hoe kijkt u daarnaar? Zijn deze ministers bereid om nu samen met de Kamer echt een structureel en langdurig preventiebeleid te ontwikkelen? Want we moeten ergens opnieuw beginnen.

Ik laat het hier eventjes bij. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel, en ik denk namens de collega's en wellicht ook de ministers: begrip voor de situatie. De heer Van Dijk namens de SGP.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dank, voorzitter. Ik kom net zelf bij de Dam in Amsterdam vandaan. Ik draag de wietgeur nog in mijn pak, dus ik ben op en top voorbereid.

Voorzitter. Na de gebeurtenis in Overasselt sprak heel Nederland zijn afschuw uit over de drugsindustrie, maar een maand later stond de hoofdstad op zijn kop vanwege een groot festival dat bekendstaat als hét verdienmodel voor diezelfde drugsindustrie. Wij investeren miljarden in de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit en verhogen het tipgeld voor Bolle Jos naar een ongekende hoogte, maar laten tegelijkertijd een cultuur ontstaan waarin drugsgebruik voor velen bijna een vanzelfsprekend onderdeel van een avondje uit lijkt te zijn. De absurditeit van ons drugsbeleid is soms letterlijk te ruiken. In Den Haag worden inwoners getraind om de geur van een ecstasylab te herkennen, nadat daar meerdere explosies zijn geweest in druglabs in woonwijken. Mijn collega Bikker haalde het al aan.

Ondertussen hoeven inwoners van Hellevoetsluis helemaal niet te worden getraind. Zij ruiken dag in, dag uit de penetrante geur van de staatswietkwekerij. Tijdens een werkbezoek sprak ik met omwonenden die ten einde raad zijn. Zij betalen de prijs voor het zogenaamde volksgezondheidexperiment, waar commerciële bedrijven aan verdienen: bloedneuzen, hoofdpijn en nachtelijke politiezoekacties. De gezondheid en veiligheid van omwonenden van de staatswietkwekerij gaan achteruit, maar het ministerie van VWS doet alsof de neus bloedt. Deelt de minister de mening dat deze bijeffecten onacceptabel zijn? Is hij bereid om met deze omwonenden in gesprek te gaan, om serieus aan hun zorgen tegemoet te komen en de overlast effectief terug te dringen?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Voorzitter. De SGP was al geen voorstander van dit experiment, maar het feit dat omwonenden dagelijks met dergelijke klachten te maken hebben en tegelijkertijd buiten de monitoring van het experiment worden gehouden, riekt naar onbehoorlijk bestuur. Gaat de minister dit aspect in de vervolgmonitoring meenemen? Jaarlijks wordt 3 miljoen euro vrijgemaakt voor de uitvoering van het experiment gesloten coffeeshopketen, maar geen euro voor de handhaving en de bestrijding van hinder. Bij het bevoegd gezag wijst men naar elkaar. De gemeente moet handhaven, maar beschikt onvoldoende over de wettelijke instrumenten. Het paard is achter de wagen gespannen. Hoe gaat de minister deze omissie aanpakken?

Voorzitter. Het experiment loopt richting zijn einde. Aan de hand van de uitkomsten zal worden besloten hoe we verdergaan met het drugsbeleid in Nederland. Ondertussen zijn de voorwaarden steeds gewijzigd, telkens in een richting die gunstig is voor degenen die van dit experiment ogenschijnlijk een succes willen maken. Uit de eerste evaluatie blijkt nog niet dat de wietproef leidt tot minder criminaliteit, minder drugsgebruik of een betere volksgezondheid, maar intussen groeit de commerciële cannabismarkt. Wanneer is dit experiment volgens deze minister nu eigenlijk een meetbaar succes? Als coffeeshops meer gereguleerde cannabis verkopen? Of moet er daadwerkelijk sprake zijn van een betere gezondheid en betere veiligheid? Een experiment kan niet als een succes worden gepresenteerd door alleen te meten wat goed uitkomt.

Met legalisering dreigen ook verdere normalisering en commercialisering. Willen we dat grote internationale concerns, waaronder bedrijven uit de tabaksindustrie zoals Philip Morris, uiteindelijk deze markt overnemen, met alle gevolgen van dien? Eerst reguleren we de productie, vervolgens schalen we op en uiteindelijk ontstaat een industrie die belang heeft bij méér consumptie. Een commercieel concern verdient nu eenmaal niet aan minder gebruik. Drugsbeleid zou veel meer moeten gaan over het terugdringen van zowel het gebruik als het aanbod van drugs, waarbij ook aandacht nodig is voor de gevolgen van drugsgebruik, normstelling en de criminele markt die achter drugs schuilgaat. De overheid dient daarbij het goede voorbeeld te geven. Hoe kunnen we immers van individuele burgers verwachten dat zij zelf de morele grens trekken als de overheid, media en instituties die grens niet duidelijk stellen? Er is weinig progressiefs in beleid dat ertoe kan leiden dat meer mensen drugs gebruiken, dat de maatschappelijke en gezondheidsschade toeneemt en juist mensen in kwetsbare posities daarvan de grootste gevolgen ondervinden. Gaat de minister aan de slag om rechtvaardiger drugsbeleid te ontwikkelen dat daadwerkelijk bijdraagt aan een gezondere en veiligere samenleving?

Dank u, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Er is een interruptie van de heer Van den Brink.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Ja, ik heb voor meneer Van Dijk eigenlijk dezelfde vraag als ik voor mevrouw Bikker had. U bent tegen dit experiment. Dat snap ik. Dat zijn wij ook. Wat wilt u wel? Sorry, wat wil meneer Van Dijk wel?

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dank voor deze vraag, die inderdaad hetzelfde is als die aan mijn collega Bikker. Als ik

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

me er heel gemakkelijk vanaf maak: op dit terrein hebben de ChristenUnie en de SGP een bondje. Dat is tegenwoordig heel in, bondjes. Dus ik kan eigenlijk heel eenvoudig zeggen: alles wat mevrouw Bikker zei op dit punt onderschrijf ik. Waar ik gewoon heel huiverig voor ben — dat klinkt ook door in mijn hele betoog en daar hebben we het over — is de normalisering van drugs- en wietgebruik. Daar dragen we aan bij als ook de overheid het gaat produceren en reguleren. Dat is een bekende discussie en die voeren we inderdaad op meer terreinen, ook rond prostitutie et cetera. De SGP hoort bij de lijn: dit moet je tegengaan. Dus inderdaad verbieden vanwege veiligheid, misdaad, volksgezondheid, et cetera, en niet op deze wijze reguleren en daarmee normaliseren.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
De overheid produceert niet. Het is misschien goed om dat even vast te stellen. Het zijn commerciële bedrijven die dat doen. Wilt u dan terug naar de situatie zoals die was, met illegale achterdeur en de legale gedoogde voordeur?

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Ik wil zeker niet terug naar dat halfwasbeleid, wat het is. Wat mij betreft is het tijd voor een echte strafrechtelijke aanpak van het drugsgebruik, dus niet halfhalf. Er wordt natuurlijk vaak gezegd: de oorlog tegen drugs werkt ook niet. Dat hebben we in Nederland ook nooit geprobeerd, in zekere zin. Het is altijd halfslachtig geweest. Verbied de productie van wiet en allerhande drugs. Dat moet de inzet zijn, met een heldere normstelling. En we moeten er alles aan doen om te laten weten, ook via voorlichting — de heer Struijs legde daar terecht de vinger bij — aan onze jongeren: het is niet normaal, het is niet cool om drugs of wat dan ook te gebruiken.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Met dat laatste ben ik het helemaal eens, maar de situatie is wel dat er meer dan een miljoen mensen zijn die het gebruiken op het moment. Moeten we drugsgebruik ook strafbaar maken wat meneer Van Dijk betreft?

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Ik zou het liefst gaan voor een drugsvrije samenleving, dus in die zin ben ik ook geneigd om het verbod zo ver mogelijk op te rekken, maar laten we eerst maar eens beginnen met het aanpakken van die producenten en van de misdaad, voordat je achter de voordeur komt. Daar is ook van alles van te zeggen. Dat mogen we gerust even een stukje naar achteren schuiven, ook gewoon gelet op de capaciteit van de politie et cetera. Maar wat mij betreft gaan wij voor een drugsvrije samenleving.

De **voorzitter**:
Ik zie geen verdere interrupties. Ik heb mevrouw Bikker bereid gevonden om het voorzitterschap even over te nemen.

Voorzitter: Bikker

De **voorzitter**:
Ja. Ik geef het woord aan college Sneller namens D66.

De heer **Sneller** (D66):
Dank, voorzitter. Een formidabele kans voor lastenverlichting, dat schreven Frits Bolkestein en Els Borst in 2010 samen in een opiniestuk over het reguleren van drugs.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Drugscriminaliteit kost de samenleving miljarden en een deel daarvan zit in de criminaliteit achter de achterdeur van de coffeeshops.

Dat brengt mij op het wietexperiment. De eerste evaluatie, een tussenmeting, laat zien dat het nog te vroeg is om echte conclusies te trekken, maar ik ben daar wel optimistisch over. Na alle aanloopperikelen en -problemen laat het zien dat een gesloten keten wel kan, dat zo'n systeem opgetuigd kan worden en dat het kan functioneren. Het laat ook zien dat hoewel de illegale straathandel nog steeds ongeveer op hetzelfde niveau lijkt te zijn elke euro die niet via de achterdeur wegvloeit met onbekende bestemming, waarschijnlijk naar een plek waar die moet worden witgewassen en voor ondermijning zorgt, bij bonafide ondernemers terecht kan komen die uiteindelijk door de Bibob-toets heen zijn gekomen. Maar dat het experiment te klein is om daar grotere conclusies aan te verbinden, dat wisten we van tevoren.

Mijn vraag aan de minister van Justitie is hoeveel er nou per jaar nog via de achterdeur weggaat in al die ongereguleerde coffeeshops. Het Centraal Bureau voor de Statistiek schatte in 2021 dat er ongeveer 1,4 miljard omgaat in de cannabishandel, inclusief de coffeeshops. Welk deel gaat er nou naar die criminele samenwerkingsverbanden aan de achterdeur? Dat moeten we volgens mij blijven beseffen, want in de andere debatten hebben we het over wat er vervolgens moet worden witgewassen en wat tot ondermijning leidt en soms ook tot het startkapitaal van de criminelen die vervolgens naar de hardere drugs met een grotere winstmarge doorstappen. Wat doet het kabinet — er werd al naar verwezen door de heer Van den Brink — in aanloop naar het moment van evalueren om klaar te zijn voor de verschillende keuzes die er dan mogelijk zouden zijn?

Dan de overheidscommunicatie. Ik denk dat wat de heer Struijs zei …

De **voorzitter**:
Meneer Struijs, u wilt interrumperen. Gaat uw gang.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Ja, toch even een vraag over de evaluatie. Vindt u dat we alle ervaringen die zijn opgedaan in Canada, Oostenrijk, Duitsland en België — die zijn allemaal druk bezig met een vorm van legaliseren, experimenteren, en daar zijn de evaluaties voor een groot gedeelte wel klaar — ook moeten betrekken in de Kamer?

De heer **Sneller** (D66):
Ja, ik denk sowieso dat we alle ervaringen die worden opgedaan moeten betrekken. We zien ook — daar was ook even een mooi interruptiedebat over — in de Verenigde Staten een soort hyperkapitalistische legalisering met allerlei uitwassen als gevolg. We zien een Canadees model, we zien een Maltees model en we zien een Duits model, hoewel daar de evaluaties nog wel heel prematuur zijn. We zien ook landen als Frankrijk, waar gewoon een heel streng "just say no" geldt, alles verboden is, maar waar vervolgens het gebruik wel toeneemt. Al die informatie moeten we volgens mij betrekken bij het vormgeven van ons beleid.

De **voorzitter**:
En collega Van Dijk heeft ook een vraag. Gaat uw gang.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
De heer Sneller is niet negatief over de eerste heel voorzichtige bevindingen van het experiment, als ik hem goed samenvat. In dat licht een vraag. D66 is bepaald geen vriend van de tabaksindustrie. Stel eens dat een Philip Morris zich, onder welke naam dan ook, op deze markt stort. Hoe kijkt D66 daartegen aan? Is dat een wenselijke ontwikkeling?

De heer **Sneller** (D66):
Niet per se wenselijk. Ik denk dat het alleen maar uitzonderen van big tabacco, die erbuiten houden, ook tekortdoet aan de discussie. Mevrouw Bikker en ook de heer Van Dijk zelf verwezen al naar een aantal andere sectoren waar de winstmaximalisatie is doorgeschoten met een agenda waarvan je denkt: dat is niet wat erachter hoort te zitten. Tegelijkertijd is het — dat zei de heer Van den Brink terecht — geen staatswiet. We hebben er in het kader van dit experiment voor gekozen om het te laten telen door commerciële partijen. Wat mij betreft is het vooral ook een les — daarom ben ik blij met de vraag van de heer Struijs — dat we langer moeten praten over hoe we gaan reguleren. We moeten niet decennialang blijven praten over of we reguleren en dan te snel kiezen voor het hoe. We moeten hier goed nadenken — daar is dat experiment heel nuttig voor, denk ik — over welke lessen we moeten trekken over hoe we die regels scherp zetten, zodat het de gezondheidbevorderende belangen vooropzet en niet de commerciële belangen.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dank voor de reactie, maar als we toelaten, onder welke voorwaarden en bedingen dan ook, dat dit soort tabaksfabrikanten zich hierop storten … We weten natuurlijk drommels goed dat die concerns alleen maar meer gebruik willen. Ik moet spontaan denken aan de discussie die we hebben gehad over online gokken, met ook het idee: oké, we geven gokbedrijven ruimte, maar wel allemaal streng. Natuurlijk wilden die meer omzet. Dat zal hier ook gelden. Wat leren we van dat soort vergelijkingen met de gokindustrie et cetera als we dit soort commerciële partners toelaten op dit dossier?

De heer **Sneller** (D66):
Ik zal proberen het iets korter te doen, voorzitter. De eerste valse tegenstelling is: of commerciële partijen zoals Philip Morris, of de criminele onderwereld. Er wordt naar fentanyl verwezen. In Verenigde Staten was fentanyl een manier om, door het met cocaïne en ander drugs te versnijden, nog meer mensen afhankelijk te maken. Elke illegale drugsdealer heeft precies dezelfde incentive, namelijk zo veel mogelijk mensen verslaafd maken zodat je zo veel mogelijk kan verkopen. Dus dat is volgens mij niet de relevante tweedeling. Laten we vooral de discussie voeren over hoe dan wel. Want als het wel in overheidshanden is — dat hebben we ook gezien met het Holland Casino en de Staatsloterij — is dat ook geen garantie dat het goed gaat. Ik heb wel geleerd — dat heb ik eerder ook gezegd — dat de regels bij de legalisering van het online gokken veel te ruim waren afgesteld. Nou hebben we hier voor coffeeshops al de AHOJG-criteria, maar als we verder moeten praten over die strakke banden eromheen, dan ben ik de eerste die daarover wil praten.

De **voorzitter**:
Vervolgt u uw betoog.

De heer **Sneller** (D66):

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Dank. Het ging over overheidscommunicatie. De heer Struijs zei terecht dat preventie wel een been bij mag trekken. Ik heb al eerder gezegd dat de preventieve uitgaven tot repressieve uitgaven vanuit de rijksbegroting staan met ongeveer een factor 1 staat tot 100. Tegelijkertijd wordt er ook al tijden door experts gewezen op het risico van te veel praten over drugs alsof het iets normaals is —- ik heb het ook in dit debat een aantal keer gehoord — terwijl het ook goed is om ook uit die drugsmonitor te halen dat 90% van de bevolking het afgelopen jaar geen drugs heeft gebruikt en dan zonder ik even alcohol uit.

Mijn vraag aan de minister van Justitie, ook naar aanleiding van de situatie in Overasselt en het festivalseizoen, is welk kader hij hanteert voor zijn communicatie. Ik weet dat hij ook de bezwaren vanuit Trimbos en andere instellingen kent. Tegelijkertijd hoor ik vanuit het kabinet geluiden alsof het heel normaal is. Ik hoor dat ook terug in de inbrengen. Maar het is niet zo normaal. Dat geldt ook voor de manier waarop de omgeving ernaar kijkt. Ik zag mooie onderzoeken uit Oost-Brabant waaruit blijkt dat een groot aantal personen afkeurend is over drugsgebruik in hun naaste omgeving. Dat geldt ook voor gebruikers die denken: mijn ouders en vrienden vinden het helemaal niet zo oké dat ik gebruik. Ik denk dat we daarvoor moeten uitkijken en dat wij daar gericht op moeten zijn.

Voorzitter. De hoogleraar comparatieve filosofie van de religie, aan de Vrije Universiteit, de heer Van der Braak, werd geïnterviewd door Trouw. Dat interview ging over psychedelica. Hij zegt: "Tussen de meer feestende psychedelicagebruikers en de therapeutischepsychedelicagebruikers zitten de spirituele oftewel de sacramentele gebruikers." Ik vond dat wel een mooi citaat. Misschien kan ik hem voor de minister van VWS verder citeren, ter afronding. Hij zei, onder verwijzing naar Charles Taylor — het zal de confessionele collega's deugd doen — het volgende: "Wij zijn door die afscheiding vervreemd geraakt van de wereld om ons heen. In de huidige tijd vinden mensen het lastig een taal te vinden om met het heilige om te gaan. Ondertussen wordt er de nadruk op gelegd dat je je leven zelf zin moet geven. Dat is een grote opdracht, waar veel mensen op vastlopen. De ggz is tot nu toe niet in staat gebleken een antwoord te bieden op de zingevingscrisis." Het pleidooi is om te bekijken of je, net als in Colorado, waar psychedelica strak wordt gereguleerd, psychedelica toch ook beschikbaar kunt maken voor mensen die dat wel willen.

De **voorzitter**:
Na deze uitsmijter zijn er toch nog wat vragen, allereerst van collega Van den Brink.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Ik ben benieuwd wat meneer Sneller vindt van de geuroverlast in Hellevoetsluis en Bemmel.

De heer **Sneller** (D66):
Ik denk dat de heer Van den Brink daar goede dingen over heeft gezegd, namelijk dat er duidelijke normen moeten komen en dat je dan moet bekijken hoe je het aan kunt pakken. Ik weet dat er investeringen zijn gedaan door de teler, maar ik weet ook dat er meer nodig is. Het aantal meldingen is weliswaar teruggelopen, maar is dat nou omdat de overlast minder is of omdat mensen moe zijn geworden van het melden terwijl er toch niks gebeurt? Het zal een beetje van beide zijn. Het lijkt mij verstandig als zowel de gemeente als het ministerie verantwoordelijkheid neemt en bekijkt hoe ze dat verder kunnen terugdringen. Hebben we aan de voorkant voldoende nagedacht over dit soort

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

dingen? Stel dat we de discussie gaan voeren over algehele regulering. Wat kan je doen om ervoor te zorgen dat je dit terugdringt? Dat geldt voor geuroverlast in de breedte, want er zijn hele andere oorzaken van geuroverlast waar we het hier een stuk minder vaak over hebben.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Weet meneer Sneller hoeveel wietfabrieken er nodig zijn als we heel Nederland van commerciële wiet zouden willen voorzien?

De heer **Sneller** (D66):
De heer Van den Brink weet ook dat dit een beetje een flauwe vraag is, omdat het nogal verschilt hoe groot een teeltlocatie kan zijn. Dat hangt er helemaal van af. Maar nu zie je dat tien locaties voldoende zijn voor tien gemeenten. Je kan de schalen ongeveer indenken. Ik ben zelf bij een van de telers in het noorden van het land geweest. Die zit op een industrieterrein. Daar heeft de omgeving nul last van. Als je daar rondloopt, ruik je niks, omdat het indoor is. Dan maakt het niet zo veel uit wat voor type locatie het is.

De **voorzitter**:
Meneer Van den Brink, uw laatste interruptie.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Het was niet flauw bedoeld, dus excuses als dat zo werd ervaren. Dat was niet de bedoeling. Maar ik wilde aangeven: als je niet uitkijkt, gebeurt er op veel meer plekken wat er nu in Hellevoetsluis speelt. Dat zou ik willen voorkomen.

Ik heb nog een laatste vraag, over edibles. Deelt u mijn zorgen daarover?

De heer **Sneller** (D66):
Een deel van de zorgen snap ik, namelijk als het gaat om edibles te aantrekkelijk maken en om commercialisering. Maar deels denk ik ook: het consumeren van cannabis via joints met tabak en zonder filter is misschien nog wel slechter voor een bepaald deel van de doelgroep. Ook daarvan denk ik — daar heb ik eerder naar verwezen met de u-curve van regulering — dat we moeten bekijken hoe we de uitwassen kunnen voorkomen en hoe we kunnen voorkomen dat het te aantrekkelijk wordt voor jongeren, met snoepjes en dat soort associaties. Maar ook daarbij geloof ik niet dat helemaal verbieden een heel effectieve manier van reguleren zal zijn.

De **voorzitter**:
Ik kijk rond en zie geen vragen meer. Volgens mij was u aan het eind van uw betoog gekomen, of niet? Dan mag u 'm voortzetten.

De heer **Sneller** (D66):
Nee, ik zie dat ik over de tijd ben. Ik had nog genoeg te zeggen, maar ik ben over de tijd.

De **voorzitter**:
Zo kennen we u: altijd een gedegen collega. Hiermee geef ik u de hamer terug en bent u weer de voorzitter.

Voorzitter: Sneller

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan kijk ik even naar de uitvoerende macht. Hoeveel tijd heeft u nodig? Tien minuten? Dan gaan wij om 15.50 uur weer verder.

De vergadering wordt van 15.40 uur tot 15.52 uur geschorst.

De **voorzitter**:
Mooi om de geoliede machine even aan het werk te zien, minister.

Wij gaan door met de beantwoording van het kabinet in eerste termijn. Daarvoor geef ik graag het woord aan de minister van VWS.

Minister **Hermans**:
Ja, voorzitter, dank u wel. Inderdaad, de machine opereert nu even niet op de derde verdieping, maar live hier in de zaal; het is ongelofelijk prettig en fijn hoe dat werk altijd voor ons wordt gedaan; dat kan niet vaak genoeg gezegd worden.

Voorzitter. Laat ik beginnen met de woorden van mevrouw Bikker. Zij uitte complimenten over onze woorden in de brief, namelijk dat drugsgebruik niet normaal is en niet past bij een gezonde leefstijl en een gezonde samenleving; dat zeg ik als minister van VWS. Ik zit hier samen met de minister van JenV; er zijn natuurlijk ook allerlei effecten rond criminaliteit en ondermijning. Laten we ook milieuschade niet vergeten.

Voorzitter. Mevrouw Bikker benadrukte dat het dan ook aan moet komen op daden. Ik denk dat er met het preventiebeleid waar we vanuit VWS hard aan werken en met de aanpak rond ondermijning — er is zelfs een aparte Ministeriële Taskforce Ondermijning — wel degelijk aan daden gewerkt wordt. Het is keihard werken, omdat je op het gebied van drugs een soort eindeloze creativiteit ziet om omwegen en nieuwe businessmodellen te verzinnen. De heer Struijs — die is inmiddels overigens vertrokken; dat had hij ook al aangekondigd — begon niet voor niets over de illegale medicijnen. Dat is daar een goed voorbeeld van. Daar zal ik later ook nog uitgebreider op ingaan.

Voorzitter. Mevrouw Bikker koppelde het denormaliseren van drugsgebruik ook nadrukkelijk aan het wietexperiment. Zij gaf aan dat het wietexperiment om die reden zou moeten stoppen. Zij vroeg hoe het doel van denormaliseren nou past bij dat wietexperiment. Ik denk dat het belangrijk is om te zeggen dat we het wietexperiment niet zijn gestart met het uitgangspunt om iets aan de volksgezondheid te doen. We zagen dat het gedoogbeleid niet afdoende werkte; daar is door een aantal Kamerleden ook al iets over gezegd. Vanuit gemeenten kwam er ook de vraag om hier iets mee te doen. De werkelijkheid is namelijk dat het gebruik van wiet aan de orde is. Het zit ook al heel lang in onze samenleving; we kunnen het niet zomaar wegdenken. Het is niet zomaar weg. We zoeken naar een manier om hier goed mee om te gaan, een manier die past bij deze tijd. Daarom is het experiment gestart. We volgen met een exploratief onderzoek de effecten op criminaliteit, op volksgezondheid en op overlast.

Ik ga zo meteen apart in op de vragen die over geuroverlast gesteld zijn, maar ik wilde eigenlijk beginnen met de edibles en de nieuwe producten. Zowel de heer Van den Brink als mevrouw Bikker — ik dacht dat meneer Van Dijk daar ook tussen zat, maar dat is toch niet zo — hebben hier vragen over gesteld. Zij vroegen zich af of je die edibles niet zou moeten verbieden in het wietexperiment. In het experiment en in de gedoogde

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

coffeeshops zijn producten toegestaan die onder lijst II van de Opiumwet vallen. Coffeeshops mogen daarom alleen edibles verkopen die zijn gemaakt met rauwe cannabis of hasj. Het experiment is zo opgezet dat in gedoogde coffeeshops en in de coffeeshops die binnen het experiment vallen dezelfde producten zijn toegestaan. Zo kunnen de verschillende markten, als ik het zo mag noemen, in het onderzoek goed met elkaar worden vergeleken. Daarom zijn er dus ook geen beperkingen opgenomen ten aanzien van de edibles.

Dat betekent overigens niet dat de markt zomaar vrij spel heeft. Wij houden de ontwikkelingen in de gaten. De gezondheidseffecten van het gebruik van cannabis worden ook onderzocht. Die effecten op de gezondheid worden binnen het onderzoek van het experiment onderzocht. De ontwikkelingen met betrekking tot edibles en andere producten, zoals ook geschetst door de heer Van den Brink en mevrouw Bikker, in het bijzonder die met een hoog THC-gehalte, nemen we wel uitermate serieus. We hebben gezegd dat we nog eens heel goed naar het vraagstuk moeten kijken; dat zeg ik ook hier graag toe. Er loopt al een onderzoek door het Trimbos-instituut, op verzoek van het kabinet, naar producten met een extreem hoog THC-gehalte. Dat onderzoek wordt in de eerste helft van 2027 afgerond. Aan de hand van die uitkomsten zullen we dus kijken of er maatregelen nodig zijn, maar sowieso zullen wij daar ook echt apart aandacht voor hebben, gelet op de ontwikkelingen die genoemd zijn door de heer Van den Brink en mevrouw Bikker.

De **voorzitter**:
Dat was het blokje edibles.

Minister **Hermans**:
Ik wilde nog één ding zeggen over het vaste maximum voor THC in edibles. Dan heb ik dat gedeelte gehad en ga ik daarna over naar de rol van de tabaksindustrie.

De **voorzitter**:
Ja, gaat u uw gang.

Minister **Hermans**:
Waarom geldt er geen vast maximum voor THC in edibles? Dat was een vraag van de heer Van den Brink, die in het verlengde ligt van de opmerkingen die mevrouw Bikker maakte. In 2018 is er advies uitgebracht door de commissie-Knottnerus over de inrichting van het experiment. Zij hebben toen geadviseerd over de vraag of er een THC-maximum zou moeten worden vastgesteld. Zij zeiden dat het onzeker is of zo'n maximum de gezondheidsschade door cannabis zou beperken. Het implementeren van zo'n maximumpercentage woog toen niet op tegen het risico dat consumenten zich als gevolg van zo'n maximum toch zouden gaan wenden tot de zwarte markt. Ik zeg daar direct bij dat in die tijd de THC-gehaltes nog niet zo hoog waren als de waarden die nu worden geconstateerd in de coffeeshops. Dat is een van de redenen waarom wij het Trimbos-instituut hebben gevraagd om onderzoek te doen naar de schadelijkheid van hoge THC-gehaltes. Ik zei net al dat we überhaupt kijken naar die ontwikkeling, ook bij de edibles. Daarnaast zal begin volgend jaar de EGC-regeling worden gewijzigd, waardoor we in de bijsluiter die bij de producten zit ook informatie kunnen opnemen over het gemiddelde THC-percentage. Dat maakt het voor consumenten ook inzichtelijk of ze een product kopen met een hoog THC-percentage.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Het verbieden van een product, zoals de heer Van den Brink mij ook vroeg, kan pas als met wetenschappelijk bewijs kan worden onderbouwd dat het extra schadelijk is ten opzichte van andere producten die binnen het experiment zijn toegestaan. Maar er loopt dus een onderzoek, we passen de regeling aan en we gaan nog een keer apart kijken naar de ontwikkelingen rondom de edibles.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Ik ben geschrokken van het bericht dat er onder het wietexperiment nu ook vapes met THC legaal op de markt zijn. Omdat het dan onder Opiumwet valt en niet onder de Tabaks- en rookwarenwet, gelden het smaakjesverbod en het beginsel van de neutrale verpakkingen niet en mag er in coffeeshops reclame worden gemaakt voor die dingen. Ik vind dat uitermate zorgelijk, want we weten allemaal hoe verslavend het vapen is en wat het doet met jongeren. Ik zou niet willen dat de wietindustrie daarmee een nieuw product ontwikkelt waarvan juist minderjarigen enorm de dupe zijn, zoals dat met de nicotinevapes ook is gebeurd in de afgelopen jaren. Hoe ziet de minister dat?

Minister **Hermans**:
In de gedoogde coffeeshops zie je die THC-vapes nagenoeg niet voorkomen, maar in de coffeeshops binnen het experiment worden die THC-vapes wel degelijk verkocht. Tot dusver was dat alleen zonder zoete smaakjes, maar we bekijken wel of we de regelgeving van het experiment voor deze producten moeten aanpassen zodat de zoete smaakjes ook hier verboden zijn.

De **voorzitter**:
Laten we proberen om het aantal interrupties niet te maximeren, maar de interrupties wel binnen de halve minuut te houden.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Dat is terechte feedback, voorzitter. Mijn vervolgvraag is dan of de minister denkt dat het genoeg is om alleen op de zoetigheid te normeren. Hebben we niet geleerd dat de vapes zich razendsnel verspreiden en dat het onverstandig is om dat product toe te voegen aan het wietexperiment?

Minister **Hermans**:
Ik denk dat hiervoor geldt wat ik zojuist in mijn antwoord zei. We hebben een aantal regels vastgesteld, onder andere over het THC-gehalte, bijvoorbeeld dat daarvoor geen maximum wordt vastgesteld op grond van het advies uit 2018. Dat zeg ik goed, toch? Ja, 2018. Maar we zien ook de ontwikkelingen. Die zijn door u allen benoemd, net als de zorgen daarover. Die zien wij ook en die delen wij ook, vandaar de toezegging dat wij nog een keer expliciet zullen kijken naar de edibles: wat zijn de uitkomsten van het onderzoek dat het Trimbos doet en dwingen die ons om extra maatregelen te nemen? Dat zullen we dus zeker doen. Tegelijkertijd is het belangrijk dat wij in het experiment als uitgangspunt hebben genomen dat we gelijkwaardigheid willen creëren tussen de experimentgemeenten en de controlegemeenten, waarin dus gewoon het reguliere gedoogbeleid geldt. Zo kunnen we ook echt zien wat het experiment doet, of het ons lukt om zo'n gesloten keten te organiseren en wat de effecten zijn op criminaliteit, overlast en gezondheid.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Wat zegt het de minister dat het aanbod van edibles in de experimentgemeenten veel

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

harder is gegroeid dan in de vergelijkingsgemeenten?

Minister **Hermans**:
Dit is een van de elementen die belangrijk zijn om in het onderzoek en in de monitor te volgen. We hebben net de eerste meting gehad. Ik denk dat de tweede ons wat dat betreft meer inzicht gaat bieden in wat er gebeurt en wat de effecten zijn, want dan loopt het experiment ook al langere tijd. In de tussentijd houden wij natuurlijk alles wat ik zonet noemde in de gaten, bijvoorbeeld de THC-gehaltes en wat er gebeurt met die smaakjes. De heer Van den Brink gaf zojuist in het debat, en ook in het opiniestuk van vanochtend, het voorbeeld van de chocolaatjes. Dat zijn volgens mij ontwikkelingen waarvan we met elkaar constateren dat we die in de gaten moeten houden. Vandaar mijn toezegging dat wij daar nog een keer extra goed naar gaan kijken.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Er kwam tot nu toe nog niet zo heel veel uit die evaluatie, behalve dan dat de verkoop van die edibles van 20% van de coffeeshops naar 90% is gegaan. Dat lijkt me een hele majeure ontwikkeling. Deelt u mijn zorg daarover?

Minister **Hermans**:
Volgens mij heb ik dat nu net een paar keer gezegd. Het kabinet erkent de zorgen over wat we zien rondom die THC-gehaltes en de nieuwe producten, zoals ik ze maar even noem. Voor de THC-gehaltes kijken we naar het onderzoek van het Trimbos. Over de nieuwe producten, de edibles, maakte ik de opmerking dat we daar echt nog een keer goed naar gaan kijken. Daarmee hangt ook samen dat we naar de regelgeving over de smaakjes van de vapes gaan kijken: moeten we daar nog iets in aanpassen?

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Heel kort, tot slot. U noemde het tweede kwartaal van 2027. Kan dat sneller? Kan dat in het eerste kwartaal?

Minister **Hermans**:
Nee. Het Trimbos doet dat onderzoek en dat zijn degelijke onderzoeken, die verlopen volgens standaardstappen. De resultaten worden in de eerste helft van 2027 verwacht.

De **voorzitter**:
De minister vervolgt haar beantwoording.

Minister **Hermans**:
Dank, voorzitter. Dan kom ik bij de tabaksindustrie. Daar hebben de heer Van Dijk, de heer Van den Brink en mevrouw Bikker vragen over gesteld. Wat vind ik ervan dat de tabaksindustrie zich nu ook op de wietmarkt begeeft, of werpt, en wat ga ik doen om dat te voorkomen? Ook hier begrijp ik echt de zorgen die er leven. Als ik het even heel rustig zeg, dan draagt de tabaksindustrie met de verkoop van haar producten niet bij aan de volksgezondheid. Volgens de wet op basis waarvan het experiment wordt uitgevoerd, is het niet mogelijk om een vergunning van een teler in te trekken vanwege het feit dat de tabaksindustrie investeert in een teler. Wel hebben we afgesproken dat we regulier Bibob-onderzoeken doen en blijven doen bij de aangesloten telers. Op grond daarvan kijken we of er aanvullende maatregelen nodig zijn. Dat geldt dus in algemene zin. Ook bevat het wettelijke kader preventieve eisen voor alle telers, zoals een volledig reclameverbod, eisen aan de verpakking en de etikettering en verplichte kwaliteitstesten

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

door laboratoria. En natuurlijk is er de leeftijdsgrens; er mogen geen jongeren onder de 18 jaar komen. Specifiek in de richting van de heer Van Dijk zeg ik het volgende. Er is een onderzoek uitgezet bij RAND Europe naar verschillende marktmodellen voor cannabis. Daarbij wordt ook gekeken naar de effecten van commercialisering.

Ik heb nog een vraag van mevrouw Bikker, ook over de tabaksindustrie. Zij vroeg hoe objectief resultaten van het wietexperiment zijn als dat gesponsord wordt door de tabaksindustrie. Het onderzoeksconsortium, onder leiding van het WODC, is onafhankelijk en doet onafhankelijk onderzoek op basis van vaststaande criteria. Het feit dat bij een van de telers een aandeelhouder met banden met de tabaksindustrie betrokken is, betekent niet dat de onderzoeksresultaten daardoor worden beïnvloed en niet objectief zouden zijn.

De **voorzitter**:
Dit is dan het moment voor de interrupties.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Wat betreft de situatie bij CanAdelaar heb ik me laten uitleggen dat de Bibob-procedure van de nieuwe aandeelhouder nog niet is afgerond, terwijl die al wel is begonnen. Hoe kan dat?

Minister **Hermans**:
Voor Bibob-procedures gelden hele strikte geheimhoudingseisen, dus daar kan ik niks over zeggen. Dat ga ik dus ook niet doen. Het enige wat ik kan zeggen, is wat er ik net over zei: we hebben afspraken gemaakt — volgens mij was dat naar aanleiding van de motie van mevrouw Bikker en mevrouw Michon — dat de Bibob-toets periodiek wordt herhaald. Dat gebeurt. Als er aanleiding is om naar aanleiding daarvan maatregelen te nemen, dan zullen we dat natuurlijk doen.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
De minister begon dit onderwerp met een heel fraai understatement, in de zin van: de tabaksindustrie draagt niet bij aan de gezondheid van jongeren en mensen. Zo vat ik het even samen in mijn eigen woorden. Ik ben het er van harte mee eens. In dat licht stel ik ook mijn vraag: wat doet samenwerking, hoe je die ook precies invult, met de geloofwaardigheid van de overheid en het beleid, als je wel een samenwerking aangaat met diezelfde tabaksindustrie en dan op dit bijzondere terrein?

Minister **Hermans**:
De overheid is geen samenwerking met hen aangegaan. In de organisatiestructuur van een van de telers die een aanwijzing hebben binnen het experiment is iets veranderd. Dat mag, maar de aanwijzing mag niet worden overgedragen aan een andere partij. Dat is in dit geval ook niet gebeurd. Nogmaals, de afspraak over de periodieke Bibob-toets staat en die wordt ook gewoon nagekomen.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dat begrijp ik. Heel kort; misschien was ik niet helemaal helder in mijn vraagstelling. Deze minister streeft naar een rookvrije generatie. Ik weet wel dat het geen formele samenwerking et cetera is, maar zeker in de publieke opinie … Zo'n tabaksgigant gaat wel deze markt voor zijn rekening nemen, en de overheid keurt dat blijkbaar wel goed, of maakt het in ieder geval niet onmogelijk. Geeft de overheid daarmee het goede

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

voorbeeld? Laat ik het zo zeggen.

Minister **Hermans**:
De overheid handelt conform wetten, regels en afspraken die we gemaakt hebben. Dat hoort natuurlijk ook bij die betrouwbare overheid en het nakomen van je afspraken. Binnen de afspraken is het zo dat wij aanwijzingen geven aan de telers die deelnemen aan het experiment. Een van de afspraken daarbinnen is: de aangewezen teler is zelf verantwoordelijkheid voor de inrichting van het bedrijf en het aantrekken van aandeelhouders. Het is niet een grond binnen de wet, binnen de regelgeving van het experiment, om een vergunning of een aanwijzing in te trekken. Ik kom dan weer bij mijn punt dat we wel periodiek blijven toetsen via de Bibob-procedure.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
In een andere hoedanigheid, in de senaat, heb ik het wetsvoorstel wat betreft het wietexperiment behandeld. Ik kan me werkelijk geen seconde en geen vraag herinneren over betrokkenheid van de tabaksindustrie. Volgens mij stond dat gewoon niet op de radar toen dit wietexperiment vorm kreeg. De tabaksindustrie — ik probeer het echt kort te houden — is gespecialiseerd in mensen verslaafd krijgen en mensen verslaafd houden. Door haar oogharen heen: vindt de minister het op de lange termijn wenselijk dat de tabaksindustrie betrokken is bij dit experiment of een vervolg daarop?

Minister **Hermans**:
Ik heb als minister van VWS in de afgelopen maanden een aantal werkbezoeken afgelegd in het kader van vapen. Ik heb gesprekken gevoerd met collega's in Europa om ons hard te maken voor Europese regelgeving om het roken verder te kunnen ontmoedigen, omdat ik zie hoe ongelofelijk groot de schade is van tabak, roken in het algemeen en vapen in het bijzonder, zeker bij jongeren. Dat de tabaksindustrie dat product onder de aandacht brengt bij jongeren als een minder schadelijke variant, omdat je dan tenminste niet gaat roken, is echt absoluut absurd. Ik doe dus alles wat ik kan nationaal en ook echt internationaal, zeg ik daar direct bij. Ik denk dat wij nationaal op een aantal vlakken echt vooroplopen. Neem bijvoorbeeld het smaakjesverbod. In België gaat dat per volgend jaar ook in, maar op dit moment is het er nog niet. In Frankrijk is het niet van kracht. Dus je bent net de grens over en daar liggen aardbei en perzik gewoon in de etalage. Dat maakt het heel lastig om hier in Nederland de resultaten te bereiken die we willen bereiken. We moeten dus ook internationaal die stappen zetten. Daar ga ik mee door.

We zijn het wietexperiment gaan doen om de redenen die ik aan het begin van mijn beantwoording noemde. We houden echt de effecten op gezondheid, criminaliteit en overlast heel nauwgezet in de gaten in die monitor. Die moet ons een beeld gaan geven van of dit nou een vorm, een aanpak, is waarmee dit wat beter gaat werken. Dat de tabaksindustrie als aandeelhouder nu bij een teler betrokken is, doet niks af aan wat ik vind van de tabaksindustrie en de dingen die ik daar net over zei bijvoorbeeld in relatie tot vapen. Dit experiment en hoe de wet- en regelgeving in elkaar zit, maken dat wij niet zomaar een aanwijzing of een vergunning kunnen intrekken als dit gebeurt. Het is de verantwoordelijkheid of de eigenstandige bevoegdheid van de teler om daar in de organisatiestructuur en aandeelhoudersstructuur keuzes in te maken. Ze zijn wel verplicht om dat ons te melden en wij kunnen daarop weer stappen zetten aangaande die Bibob.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Ik zie ook dat hier geen eisen aan zijn gesteld destijds bij de totstandkoming van het wietexperiment. Ik zie ook dat het daardoor nu lastig is voor de minister is om in te grijpen, dat zij beperkt instrumenten heeft, maar mijn vraag is of zij dat wenselijk vindt. Dan kan er altijd overwogen worden op welke manier we daarmee om zouden moeten gaan binnen de mogelijkheden die er zijn.

Minister **Hermans**:
Ik ben even terughoudend. Kijk, ik heb allerlei opvattingen over hoe zij lobbyen. We hebben onlangs in een tweeminutendebat met elkaar een debat gevoerd over die QR-campagne, dat er met één simpele scan van een QR-code een lobbyverhaal naar de Europese Commissie ging. Ik vind dat gewoon echt verwerpelijk als je bedenkt om wat voor producten het hier gaat, waarvan gewoon bewezen is hoe slecht die zijn voor je gezondheid. Dat zo'n industrie zich mengt in een experiment, zou ik liever niet hebben, geloof ik. Nee, ik zou het liever niet hebben. Ik ben gelijk ook eerlijk: ik heb niet de instrumenten om daarop in te grijpen, anders dan wat ik net schetste. Wat voor mij belangrijk is, is dat het onderzoek dat wij doen, zoals ik dat omschreef, zoals het WODC dat doet, geheel en totaal objectief is. Bij de overheid, bij het ministerie van VWS, bij het ministerie van JenV, geldt dat wij niet met de tabaksindustrie praten. Dat is natuurlijk een belangrijke bepaling op grond van de WHO en daar houden wij ons ook strikt aan. Dus die komen er gewoon niet in bij VWS. Dat blijft allemaal van kracht en dat onderzoek is objectief en onafhankelijk. Dit zit in de organisatiestructuur. Had ik het gewild? Nee, liever niet. Kan ik er nu op ingrijpen? Nee. Staat het het onafhankelijk meten van de effecten van het experiment in de weg? Ook nee.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Ten slotte. Ik heb er wel tabak van dat die tabaksindustrie telkens opnieuw al onze jongeren weer in gevaar brengt met nieuwe producten, waar dat ook is. Dat is nooit met het oog op de gezondheid van jongeren. Het is altijd met het oog op het maken van winst. Ik zou het dus heel zinnig vinden om te verkennen op welke manier we de tabaksindustrie hier kunnen weren in plaats van dat we het nu maar toestaan omdat we in het verleden vergeten zijn om dit hek dicht te zetten. Ik zou dus graag verkennen op welke manier we dit hek dicht kunnen zetten. Ik hoop dat de minister me daarbij wil helpen, dat ze zegt dat zij dat kan verkennen, en anders ga ik daar op een andere manier over nadenken.

Minister **Hermans**:
Ik ben altijd bereid om daarnaar te kijken. Ik durf oprecht niet te zeggen wat voor ruimte er is of mogelijkheden er zijn, maar zo'n vraag wil ik natuurlijk altijd beantwoorden. Ik neem aan dat dat schriftelijk mag van mevrouw Bikker. Ik zeg daar ten aanzien van de schadelijkheid van de producten die op de markt gebracht worden ook bij dat ons beleid daartegen in de tussentijd natuurlijk onverminderd voortgaat. We werken aan het wetsvoorstel om de leeftijd van 18 naar 21 verhogen. Ik zei al dingen over de verpakkingen en de etikettering en het smaakjesverbod, dat hopelijk ook in de Europese regelgeving terecht gaat komen. Dat gaat allemaal gewoon door en naar dit specifieke punt zullen we kijken.

De **voorzitter**:
Dan stel ik voor dat we de minister even wat ruimte geven om wat vragen te beantwoorden en dan doen we op een gegeven moment weer wat interrupties. De

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

minister.

Minister **Hermans**:
Voorzitter, dank. Dan kom ik nu bij een aantal vragen die over de geuroverlast zijn gesteld. De heer Van den Brink vroeg: hoe kan het nou dat mensen die nergens om gevraagd hebben al jaren in wietlucht zitten van legale wietkwekerijen? Laat ik beginnen met zeggen dat wij het betreuren dat mensen in de regio Voorne aan Zee al langere tijd geuroverlast ondervinden. Telers moeten zich, net als elke andere onderneming, aan de geldende wet- en regelgeving houden. In hoe wij het experiment hebben opgebouwd en in ook in hoe wij het toezicht en de handhaving hebben georganiseerd, zijn het toezicht en de handhaving op geuroverlast niet belegd bij de landelijke overheid, maar bij de gemeente. De experimentregelgeving verandert daar helemaal niks aan. De gemeente blijft dus aan zet om te handhaven op de geuroverlast. Ik kan hier alleen maar benadrukken — dat hebben de minister van Justitie en ik ook eerder gedaan in de richting van de burgemeester — dat wij de gemeente echt steunen als zij daarop handhaven en ook als de gemeente van mening is dat de regels rondom de geuroverlast niet worden nageleefd. Het ministerie van VWS en dat van Justitie en Veiligheid blijven de betreffende teler ook oproepen om de maatregelen te treffen die nodig zijn om die geuroverlast tegen te gaan en oog te hebben voor bewoners in de omgeving. Dan heb ik deze vraag beantwoord.

De heer Van Dijk vroeg nog specifiek of ik bereid ben om met omwonenden in gesprek te gaan. Dat vind ik altijd lastig. Ik ben altijd bereid om gesprekken te voeren, maar in dit geval heeft het niet zo veel zin omdat de landelijke overheid hier geen taak en geen verantwoordelijkheid heeft. Dat is echt bij de gemeente belegd. Ik zie hier dus niet de toegevoegde waarde. Ik kan niks voor hen betekenen, behalve de oproep die ik net deed in de richting van de teler.

De heer Van Dijk zei dat de gemeente over onvoldoende wettelijke instrumenten beschikt en vroeg of we daar wat aan kunnen doen. Ik zei al dat het bij de gemeente is belegd op grond van de Omgevingswet. Ik denk niet dat je kunt stellen dat de Omgevingswet onvoldoende handhavingsinstrumenten bevat. De gemeente heeft voor deze teler specifieke geurnormen vastgesteld en vervolgens ook een last onder dwangsom opgelegd. De teler is hiertegen in beroep gegaan en de rechter moet nu uitspraak doen. Dat wachten wij af.

De heer Van Dijk vroeg naar de monitoring van geuroverlast. Ook vroeg hij of ik dat aspect in de vervolgmonitoring meeneem. Onderdeel van het onderzoek dat wij doen, zijn interviews met betrokken partijen, waaronder natuurlijk de deelnemende gemeenten. Uit die interviews en de daarbij behorende rapportage komt naar voren dat er sprake is van geuroverlast bij telers. Daarnaast hebben wij elk halfjaar een bestuurlijk overleg met alle burgemeesters waarbij zij hun zorgen kunnen uiten. De geuroverlast wordt dus meegenomen in het onderzoek en de monitoring. Dat komt in het bestuurlijk overleg ter sprake en zal dus ook bij de geleerde lessen die we aan het einde van het experiment op tafel hebben liggen, betrokken worden in de verdere besluitvorming.

Voorzitter. Dat gezegd hebbende, kom ik bij de meetbaarheid van het experiment.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De **voorzitter**:
De heer Van Dijk heeft een interruptie over de geuroverlast. Daarna gaan we de minister wel de gelegenheid geven om de beantwoording af te ronden, want volgens mij is daarna ook wel het zwaartepunt van de inbrengen aan de orde geweest.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
De minister gaf heel duidelijk aan dat ze de zorgen van omwonenden heel serieus neemt. Toch zoom ik even in op Hellevoetsluis, waar ik zelf ook was. Daar hoor je dus van bloedneuzen en hoofdpijn. Ik noem uitdrukkelijk ook stress. Dat is vanwege politiezoekacties maar ook om de simpele reden dat je huizenprijzen zakken en je niet meer wegkomt en zulke zaken. Dat is toch een bijeffect dat niet past bij het wietexperiment? Kan de minister dat onderschrijven? Dat wietexperiment doen we voor ons algemeen belang, maar hele specifieke omwonenden betalen hiervoor gewoon een enorme prijs, voor een deel ook in de vorm van hun gezondheid. Dat kunnen we toch niet laten voortbestaan?

Minister **Hermans**:
Ik ga niet op alle specifieke voorbeelden in, want ik neem van de heer Van Dijk natuurlijk aan dat hij die verhalen gehoord heeft, maar die ken ik zelf als zodanig niet. Maar we monitoren en onderzoeken de effecten van het experiment op de volksgezondheid, de criminaliteit en de overlast natuurlijk niet voor niks, omdat we willen weten wat deze situatie doet ten opzichte van de gedoogsituatie. Als wij die effecten straks, in de loop van het experiment, in beeld hebben, kunnen we een oordeel vellen over de vraag wat deze aanpak doet en of we hiermee willen doorgaan of niet.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Ik ga hierop door. De minister — dat begrijp ik ook heel goed — wijst natuurlijk naar de gemeente als het zwaartepunt van de handhaving, alleen zegt diezelfde gemeente, in het bijzonder de burgemeester c.q. burgemeesters, de wettelijke handvatten niet te hebben. Dat zou toch echt uit Den Haag moeten komen. Ik begrijp dat de minister de gemeenten graag wil ondersteunen, maar als diezelfde gemeenten vragen om concrete wettelijke handvatten, is de minister dan bereid die ook aan de gemeenten te geven?

Minister **Hermans**:
De Omgevingswet en natuurlijk de milieuwetgeving vormen de grond op basis waarvan de gemeente kan handhaven als het gaat over geuroverlast. Je kan op grond daarvan dus specifieke geurnormen vaststellen. Dat heeft de gemeente ook gedaan. Vervolgens is er een last onder dwangsom aan de teler opgelegd, omdat aan die normen niet werd voldaan. Nu is de teler daartegen in beroep gegaan en wij wachten nu op de uitspraak van de rechter. Maar dat is hoe de handhaving op dit specifieke punt belegd is. Dat is geen landelijke bevoegdheid, maar die bevoegdheid zit bij gemeenten.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Toch even het volgende. De minister zei net: we staan achter het college. Dat is niet het gevoel van het college. De burgemeester en de gemeentesecretaris schrijven in een brief aan ons: wij, burgemeester en wethouders, zien in hoge mate een gebrek aan bestuurlijke betrokkenheid vanuit het kabinet. Het kan zijn dat u dat anders bedoelt, maar dat wordt daar niet zo ervaren. Zij beginnen met zeggen dat de wetgever bij de start van het experiment heeft verzuimd om passende geurregelgeving op het gebied van cannabisteelt te faciliteren en dat zij daardoor zijn genoodzaakt om achteraf in

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

regelgeving daaromtrent te voorzien. Ze zijn dat dus nu allemaal aan het repareren, omdat wij, de landelijke wetgever, dat aan de voorkant niet goed hebben gedaan. Ik zou bijna zeggen: er past toch om te beginnen een excuus richting de mensen omdat wij hen in deze situatie hebben gebracht? Juridisch snap ik helemaal wat u zegt, maar tegelijkertijd zitten mensen daar al jaren in de stank. U zegt alleen maar: we hebben het bij de gemeente belegd en die moet het verder uitzoeken. En de gemeente zegt het wel te willen maar niet te kunnen. Dan zitten we in een hele rare patsituatie die voor de bewoners niks oplevert.

Minister **Hermans**:
Ja, ik ken de situatie en ook de zorgen en frustratie van bewoners die door de burgemeester aan de minister van Justitie en mij zijn verwoord. We hebben daar ook gesprekken over gevoerd. Dat zullen we ook blijven doen. Het is altijd onze bedoeling en inzet dat ook lokale bestuurders zich gesteund voelen door ons. Als dat niet zo is, vind ik dat ongelofelijk vervelend. Wij zullen ons daar in het volgende bestuurlijk overleg nog extra voor inzetten. Tegelijkertijd is het ook zo dat de regels van het experiment zijn zoals we ze hebben vastgelegd in de wet en de wet- en regelgeving rondom het experiment. De wet zegt dat de handhaving op geur en geuroverlast een gemeentelijke bevoegdheid is, op grond van de milieuregelgeving en de Omgevingswet. Ik denk dat het ook goed is wat de gemeente heeft gedaan met de geurnorm en de last onder dwangsom. Nu is het wachten op de uitspraak van de rechter.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Dat wordt april of mei, dus dat gaat nog maanden duren. Mensen zitten gewoon nog steeds in geuroverlast. Er zit toch frustratie, niet alleen bij mij maar ook bij het college. Ze schrijven namelijk: ondanks herhaalde verzoeken zijn de verantwoordelijke ministers nog steeds niet ter plaatse geweest om met de getroffen inwoners te spreken. Dat is niet alleen een verzoek van meneer Van Dijk; at is ook een verzoek van de burgemeester. Het is toch niet zo'n hele grote moeite om dat dan te doen?

Minister **Hermans**:
Ik ben altijd bereid om in gesprek te gaan, en ook om de lastige gesprekken te voeren. Daar kan ik zo een aantal voorbeelden van noemen uit de afgelopen periode. Maar ik vind ook dat je dan altijd wel iets van een handelingsperspectief te bieden moet hebben. De regels en de afspraken zoals we die in dit experiment gemaakt hebben ten aanzien van geuroverlast, zijn zoals ik net schetste. Wij hebben begin december weer een bestuurlijk overleg. We zullen dan nogmaals dit onderwerp met de burgemeester bespreken. Als er aanvullende acties vanuit ons nodig zijn, zullen we dat absoluut niet nalaten, waarbij ik dus niet de verwachting wil wekken dat wij nu zomaar geurnormen kunnen gaan vaststellen. Ik heb uw oproep goed gehoord en zal dit in het volgende bestuurlijk overleg opnieuw bespreken.

De **voorzitter**:
Eén opmerking nog van de heer Van Dijk.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Heel kort inderdaad om deze gezamenlijke interruptie zo feitelijk mogelijk proberen af te ronden. De deprimerende discussie is dus nu wel dat we in ieder geval nu noch de inwoners, noch de gemeente enige soelaas kunnen bieden. Is dat feitelijk nu wel de conclusie?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Minister **Hermans**:
Ja. Ik denk dat dat wel de conclusie is over de regelgeving rondom het experiment, hoe frustrerend ook; daar wil ik ook echt helemaal niets aan afdoen. Ik denk dat het wel belangrijk is dat we de uitspraak van de rechter afwachten, want dat laat ook zien hoe de regelgeving die we decentraal geregeld hebben, doorwerkt. Nogmaals, ik snap de frustratie en dat je daar moedeloos van kan worden als je er dagelijks mee te maken hebt. Zoals ik al zei, zullen wij dat in het bestuurlijk overleg bespreken. Als daar nadere gesprekken nog voor nodig zijn, zijn wij daar in principe altijd toe bereid. Ik vind ook dat ik ook eerlijk moet zijn over het handelingsperspectief en de mogelijkheden die ik heb.

De **voorzitter**:
Dan geef ik graag het woord aan de minister voor de rest van haar beantwoording.

Minister **Hermans**:
Dan kom ik bij de meetbaarheid van het experiment. Wanneer is het experiment nou eigenlijk een succes, vroegen de heer Van Dijk en mevrouw Bikker. Het doel van het experiment is dat we onderzoeken of de gereguleerde productie, distributie en verkoop van cannabis mogelijk is, en wat de effecten zijn op criminaliteit, openbare orde en volksgezondheid. Op basis daarvan nemen we later een besluit over het toekomstige cannabisbeleid. We doen dus exploratief onderzoek. Daarbij staat niet vast wat de gewenste uitkomst is. Ik kan ook nu niet in een paar zinnen of in KPI's — daar is het in de vorige debatten weleens over gegaan — schetsen wat maakt dat het een succes is. We lopen dit experiment uit. We doen dat onderzoek met een aantal tussenmetingen die we ook steeds met de Kamer zullen delen. Uiteindelijk zal de keuze voor het toekomstige cannabisbeleid een politiek vraagstuk zijn en om een politieke weging vragen, waarbij verschillende belangen moeten worden afgewogen.

Voorzitter. Dan het tijdpad van het wietexperiment. Daar vroeg de heer Sneller mij naar. We hebben in het coalitieakkoord afgesproken dat we op basis van de evaluatie van de speciaal ingestelde begeleidings- en evaluatiecommissie de vervolgstappen zullen bepalen. Het verslag van die commissie komt in de zomer van 2028. In de periode daarna zal het kabinet dus besluitvorming voorbereiden en een besluit moeten nemen. Dat doen we dus echt op basis van de inhoud, voordat we gaan kijken naar eventuele vervolgwetgevingstrajecten. Om de tijdlijn nog even helemaal af te maken, zeg ik dat in de wet is afgesproken dat de experimenteerfase met maximaal anderhalf jaar kan worden verlengd als we zouden besluiten om te reguleren. Mocht dat niet afdoende zijn voor een zorgvuldig wetgevingstraject, dan zullen we te zijner tijd bekijken wat er wél nodig is om de zorgvuldigheid te kunnen bewaken.

Voorzitter. Mevrouw Bikker vroeg nog of ik in de eerste uitkomsten of de eerste monitor die we nu net naar de Kamer hebben gestuurd, al niet genoeg basis zie om het experiment te beëindigen. Ik denk dat die meting vooral laat zien dat het echt nog te vroeg is om conclusies te trekken. Ik wil die vervolgmetingen dus echt afwachten. We hebben ook de afspraak gemaakt om het advies van de begeleidings- en evaluatiecommissie in 2028 erbij te betrekken.

Voorzitter. Dan preventie. Daar is nog een aantal vragen over gesteld.

Allereerst vroeg de heer Van Dijk naar langdurig preventiebeleid. Zijn wij bereid om

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

samen met de Kamer een structureel en langdurig preventiebeleid te voeren? Het kabinet wil eigenlijk alles op alles zetten om te voorkomen dat kwetsbare jongeren betrokken raken bij drugsgerelateerde criminaliteit, en het wil uiteraard ook het drugsgebruik bij jongeren terugdringen. Omdat zowel de risicofactoren als de beschermende factoren voor een groot deel overlappen, werken Justitie en Veiligheid en VWS samen om een heldere en ook wetenschappelijk goed onderbouwde preventieve aanpak op te stellen, zodat we ook echt weten wat nou de bewezen effectieve interventies zijn. Daarbij kijken we dus echt naar preventie in den brede. We kijken hoe we de implementatie daarvan een impuls kunnen geven.

Mevrouw Bikker vroeg of wij nog met aanvullende inzet gaan komen om het gebruik van drugs te doen dalen. Wij gaan onverminderd door met onze preventieve aanpak. Die is misschien niet altijd zichtbaar, omdat we die soms ook heel gericht op risicogroepen richten. Het zijn dus niet altijd alleen maar publiekscampagnes. We zijn als kabinet natuurlijk ook bezig met de uitwerking van de afspraak uit het coalitieakkoord die ziet op het drugspreventieplan voor festivals, en we maken werk van de doorontwikkeling van de campagne om jongeren bewust te maken van de negatieve gevolgen van drugsgebruik.

Voorzitter. Dan tot slot op dit punt een vraag van de heer Struijs. Hij zei: we doen nu eigenlijk te weinig aan drugspreventie bij de jeugd. Ik zei al dat onze inzet is gericht op een brede, echt wetenschappelijk onderbouwde preventieve aanpak. Het kabinet financiert het Trimbos-instituut voor het ontwikkelen van kennis op het gebied van drugspreventie, zowel op het gebied van interventies als op het gebied van voorlichting. Daar gaan we gewoon mee door.

Tot zover de preventie.

Voorzitter. Dan heb ik nog een vraag van de heer Struijs over illegale medicijnen. Deel ik dat die echt een groot probleem zijn en deel ik de urgentie van het aanpakken van het oprukken daarvan? Ja, echt, onomwonden. Ik deel die urgentie. Samen met de minister van Justitie werken we hard aan de aanpak daarvan. Dat doen we langs vier lijnen: voorlichting, wet- en regelgeving, samenwerking en capaciteit. De NVWA, de IGJ, het OM en de politie werken samen aan een plan om de onderlinge samenwerking te verbeteren. Dat is vooral belangrijk omdat dit probleem zich op het snijvlak bevindt van een aantal wetten: de Geneesmiddelenwet, de Opiumwet en de Warenwet. Om te voorkomen dat het tussen wal en schip valt, is die nauwe samenwerking tussen al deze partijen en natuurlijk het ministerie van Justitie en het ministerie van Volksgezondheid van groot belang.

We zijn ook in gesprek met een grote groep experts in de opsporingsketen en daarbuiten om te kijken welke aanvullende gerichte maatregelen we kunnen nemen. Ons voornemen is om de Kamer nog voor het eind van het jaar te informeren over de voortgang daarvan.

De heer Struijs vroeg of ik iets kan zeggen over hoeveel slachtoffers er zijn gemaakt door die illegale onlinehandel. Er is geen exact cijfer bekend van het aantal slachtoffers. Dat komt doordat niet alle gevallen worden gemeld of worden herkend als een direct gevolg van die praktijken. Wel zijn in de strafrechtelijke onderzoeken naar Nederlandse webshops tientallen sterfgevallen concreet in verband gebracht met illegale middelen.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Daarom vind ik het zo zorgelijk en daarom werken wij hier met urgentie aan. Ik zou hier ook van de gelegenheid gebruik willen maken om te zeggen: gebruik alsjeblieft geen medicatie zonder voorschrift van de dokter.

Voorzitter. Tot slot een vraag van de heer Sneller over psychedelica. Hij vroeg of we net als in Colorado kunnen kijken of we die sneller beschikbaar kunnen maken voor mensen die dat willen voor therapeutisch gebruik. Wij vinden het als kabinet van groot belang dat therapeutische toepassing van psychedelica via de reguliere routes voor geneesmiddelenontwikkeling wordt beoordeeld, zodat we de balans tussen werkzaamheid en veiligheid goed kunnen vaststellen. Het bewijs voor de effectiviteit en veiligheid is op dit moment nog onvoldoende voor toepassing in de praktijk. We weten bijvoorbeeld nog niet goed genoeg welke patiënten baat kunnen hebben bij deze behandelingen. De toediening van psychedelica vindt op dit moment alleen plaats, en is ook alleen mogelijk, in onderzoeksverband. De ontwikkeling naar behandeling willen we wel stimuleren. Daarom loopt er een onderzoek bij ZonMw. Daar is geld voor beschikbaar gesteld. Die studie start in 2027.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**:
Ik had het juist ook over het sacramentele gebruik, dat tussen therapeutisch gebruik en de psychedelica die gebruikt worden voor een feestje, in zit. Dat is ook wat er in Colorado gebeurt. Als de minister het zou schetsen, zit het meer in het spectrum recreatief gebruik, maar dan wel in een goed gereguleerde setting. Ik snap dat de minister daar nu een ander antwoord op heeft. Ik zal er een andere keer op terugkomen, ook omdat de interrupties al lang genoeg zijn geweest. Maar dit even ter verduidelijking van waar ik op doelde.

Ik zag nog een vraag bij mevrouw Bikker.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Heel kort. Ik dacht dat het goed was als de minister haar beantwoording afmaakte, maar iets terug in de beantwoording had zij het over de voorlichtingscampagnes: doelgericht, soms zichtbaar, soms niet zichtbaar. Ik maak uit de Nationale Drug Monitor van Trimbos op dat met name onder jongeren, 18- tot 29-jarigen, een op de vier jongeren drugs heeft gebruik in het afgelopen jaar. Ik zou de minister toch willen vragen om op dat punt heel smart te gaan formuleren hoe we dat percentage omlaag kunnen krijgen. Ik kan me voorstellen dat campagnes helpen, maar ik houd me ook aanbevolen voor andere ideeën.

Minister **Hermans**:
We hebben in de afgelopen twee jaar de campagnes specifiek op jongeren gericht en gevoerd, ook in de kennismakingstijd in studentensteden. We zijn nu weer aan het kijken hoe we die campagnes doorontwikkelen. Als ik het uit mijn hoofd goed zeg: begin 2027 weten we daar weer meer over en zullen we de Kamer ook over het vervolg daarvan informeren. Ik noemde niet voor niks dat onderzoek van Trimbos en het belang ervan. Je wilt niet alleen bewezen effectieve interventies, maar je wilt natuurlijk ook je voorlichting en je campagnes zo effectief mogelijk inrichten. Dus de inzichten uit die onderzoeken betrekken we daar natuurlijk ook bij.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De **voorzitter**:
Dan een unieke situatie waarin de minister van Justitie als ***tweede*** zijn beantwoording doet binnen de commissie voor Justitie. Ik geef hem graag het woord.

Minister **Van Weel**:
Dat is niet zonder reden, blijkt maar weer, want er resteert nu nog maar één vraag voor mij. Voor daarna wil ik ook een wat ongebruikelijk verzoek doen, voorzitter, namelijk of u voor de tweede termijn genoegen zou willen nemen met de minister van VWS, die, zo blijkt, al die onderwerpen zeer goed kan afdoen namens mij.

De vraag die resteerde, was die naar de omvang van de cannabismarkt. Wij hebben ook niet meer informatie dan dat ene onderzoek van het CBS. Dat duidt op 1,4 miljard aan toegevoegde waarde. Dat is dus de toegevoegde waarde. Het gaat om enorme bedragen in deze markt. Natuurlijk zullen we dat uiteindelijk ook moeten meewegen bij de evaluatie van de hele exercitie die we hier nu doen.

Wat de campagne betreft had ik nog een aantal voorbeelden. Ik wil daarover alleen zeggen dat het dus niet alleen de jongeren in kwetsbare wijken zijn die voor de drugs vallen. We richten ons daarom ook echt op de doelgroepen waarvoor drugsgebruik genormaliseerd is, wat gelukkig niet in de hele maatschappij zo is. Voor de kwetsbare wijken hebben we Preventie met Gezag. Ik raak steeds meer onder de indruk van de manier waarop wij proberen om de jeugd daar in ieder geval uit de criminaliteit te houden. Het geld dat hierin omgaat, zal namelijk altijd blijven lonken.

Dat waren de vragen aan mij, voorzitter, met daarbij dus ook mijn verzoek.

De **voorzitter**:
Het verzoek heb ik gehonoreerd als voorzitter. Ik zag namelijk geen contra-indicaties bij de collega's. Mevrouw Bikker heeft nog één vraag.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Nee, voorzitter, ik wilde de minister gewoon voor de volgende keer meer aandacht beloven.

Minister **Van Weel**:
Ik voel me niet ondergewaardeerd in uw Kamer.

De **voorzitter**:
Tot morgen, zeg ik dan. Dan ga ik naar de collega's voor de tweede termijn. Die is, zoals zij gewend zijn, 1 minuut en 20 seconden per spreker.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Voorzitter, dank. Dank ook voor de beantwoording van de beide ministers. Dit keer ging het wat meer over VWS.

Ik zou graag een tweeminutendebat aanvragen, omdat ik op het punt van de tabaksindustrie en ook wel op het punt van het drugsgebruik onder jongeren graag om een Kameruitspraak zou willen vragen. Ik heb nu verder geen vervolgvragen aan de minister, want ze is zeer uitvoerig geweest in de beantwoording.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):
Ik ben blij met de beantwoording van de ministers.

Ik ben ook blij met de toezeggingen over de edibles. Het is heel goed dat de minister daar extra naar gaat kijken. Ik hoop dat dat zo snel mogelijk kan.

Bij zowel de deelname van de tabaksindustrie aan het experiment als bij de geurregelgeving blijf ik wel met een ongemakkelijk gevoel zitten. Ik wil het helemaal niet persoonlijk maken, maar er ligt hier wel een brief van het college van burgemeester en wethouders die zegt: ga nou gewoon een keer praten. Ik snap dat de minister zegt dat hij met een juridisch kader zit waaraan hij vastzit en dat hij met deze situatie zit en geen handelingsperspectief heeft. Ik denk toch dat het goed zou zijn als hij het gesprek dan gewoon maar een keer aangaat in alle eerlijkheid en met de mogelijkheden en de onmogelijkheden die hij heeft. Ik denk echt dat dat door de mensen daar en ook door het gemeentebestuur gewaardeerd zal worden.

Dat was het, voorzitter.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Ik moet zeggen dat zo'n conventioneel blok aan deze kant wel naar meer smaakt, maar goed, misschien komen we daar binnenkort aan toe. Dank aan de ministers voor de beantwoording, in het bijzonder mevrouw Hermans.

De SGP acht het wietexperiment een verkeerd spoor, dus dat bepaalt ook onze bijdrage in dit debat. Wat mij toch wel het meest dwarszit — de heer Van den Brink legde er ook de vinger op — is het volgende. In Den Haag besluit men tot een bepaald wietexperiment. Ik krijg toch wel heel erg het gevoel dat een aantal bewoners in Hellevoetsluis moet opdraaien voor consequenties en bijeffecten daarvan die in ieder geval nooit beoogd zijn. Daarbij moet je achteraf misschien toch ook wel constateren dat het de verkeerde locatie was met onvoldoende scherpe randvoorwaarden. Idealiter zou je zeggen dat je deze locatie dus uit je experiment haalt. Ik snap heel goed dat dat juridisch ingewikkeld is en dat je te maken krijgt met schadevergoeding et cetera. Daar moet je ook niet aan denken, maar dat was wat mij betreft wel de passende uitkomst geweest. Laten we in ieder geval, zo roep ik de minister op, gemeenten bijstaan en laten we waar ze een tekort hebben aan concrete handhavingsmaatregelen, die ook leveren vanuit Den Haag.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan wil ik het voorzitterschap heel kort overdragen.

Voorzitter: Bikker

De **voorzitter**:
Ik geef het woord aan collega Sneller.

De heer **Sneller** (D66):
Ik wil de minister ook danken voor de consciëntieuze beantwoording. Ik heb nog een paar korte veegdingen.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Als eerste het wietexperiment. In de zomer van 2028 komt de evaluatie uit. Mijn punt was dat je eigenlijk kan anticiperen op de twee routes die daarna moeten volgen. Mijn vraag aan het kabinet is, ook indachtig de initiatiefwet die in de senaat ligt, om tijdig na te denken over de stappen die er daarna gezet moeten worden, zodat we dat besluit ook inderdaad binnen die anderhalf jaar zouden kunnen effectueren.

Dan had ik mijn vraag over psychedelica toegelicht. Ik denk namelijk echt dat dat een ander type drug is dan veel van de andere middelen waarover we het hier hebben, ook qua criminaliteit en mate van verslaving. Ik hoop dat de minister probeert om alle genoemde inzichten over overheidscommunicatie, preventie en bewezen effectieve interventies ook binnen het kabinet en in het politieke discours goed op het netvlies te krijgen bij de collega's bij uitingen zoals het praten over genormaliseerd drugsgebruik.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dan geef ik het voorzitterschap weer terug.

Voorzitter: Sneller

De **voorzitter**:
Dan geef ik het woord aan de minister van VWS.

Minister **Hermans**:
Voorzitter, dank u wel.

Ik begin even in omgekeerde volgorde met de vraag van de heer Sneller over het tijdig nadenken en het anticiperen. Ja, dat zullen we doen. Tegelijkertijd hebben we ook wel echt dat advies van die commissie nodig, omdat we hebben afgesproken het experiment zo te monitoren en te volgen. Dan heb je alle informatie en dan pas kun je besluiten nemen. Maar daar waar we dingen kunnen voorbereiden, zal dat natuurlijk niet worden nagelaten.

Voorzitter. Dan kom ik op de opmerking van de heer Van Dijk en de heer Van den Brink. Ik begrijp de vraag en ook de frustratie echt heel goed, dus laat ik toezeggen — de minister van Justitie is weg, dus ik doe het dan echt even namens mezelf — dat ik graag bereid ben zo'n gesprek te voeren. Ik heb gezegd wat ik in de eerste termijn heb gezegd over de verwachtingen omtrent wat ik kan bieden en wat ik te brengen heb, maar soms is een luisterend oor bieden of een gesprek voeren ook al een groot goed. Als ik daarin een rol kan spelen, dan neem ik die verantwoordelijkheid uiteraard graag.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan resteert mij alleen de toezeggingen door te nemen.

- De minister van VWS heeft onder andere toegezegd nogmaals naar de ontwikkelingen rondom edibles te kijken. Ik denk dat daar in het tweede kwartaal van 2027 een brief over komt.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Dan de tweede.

- De minister van VWS zegt toe te verkennen of en hoe de tabaksindustrie kan worden geweerd bij de gereguleerde wietteelt, zeg ik maar even in brede zin, naar aanleiding van de vraag van het lid Bikker.

Ik denk dat dat in een voortgangsrapportage komt en dan het liefst zo snel mogelijk, zoals altijd gewenst wordt vanuit de Kamer. Ik kijk even naar de minister.

Minister **Hermans**:
We proberen het eerste kwartaal van volgend jaar.

De **voorzitter**:
Het eerste kwartaal van volgend jaar.

Dan de derde.

- De minister van VWS zal de Kamer voor het einde van dit jaar informeren over aanvullende gerichte maatregelen tegen illegale medicatie.

Zij heeft zojuist toegezegd een gesprek te voeren. Daar horen wij wellicht van terug. Die staat in ieder geval bij de informele toezeggingen.

Dan kijk ik naar de collega's of ze iets gemist hebben. Nee, dat is niet het geval. Dan kijk ik naar de minister of zij iets gemist heeft. Nee.

Dan wil ik haar, de ambtenaren en uiteraard de minister van Justitie hartelijk danken voor de beantwoording. Ik beloof voor volgende keer een hogere opkomst. Tegen de collega's zeg ik: er zijn tijden geweest dat er een confessionele meerderheid was in deze Kamer, maar die zijn voorbij.

Dank u wel. Ik sluit de vergadering.

Sluiting 16.50 uur.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl